

CYNGOR SIR YNYS MON / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	8 Mawrth 2017
TEITL YR ADRODDIAD:	Diweddarau'r Pwyllgor Safonau ar y Cyflwyniad a roddwyd ar ran y Pwyllgor yn Fforwm Cyswllt y Cynghorau Tref a Chymuned
PWRPAS YR ADRODDIAD:	I adrodd yn ôl am gynnwys y cyflwyniad a roddwyd ar 24/11/2016
ADRODDIAD GAN:	Cyfreithiwr - Llywodraethu Corfforaethol
SWYDDOG CYSWLLT:	Mared Wyn Yaxley, mwyics@ynysmon.gov.uk 01248 752566

A. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Ar 24 Tachwedd 2016 rhoddodd Michael Wilson, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau ac Islwyn Jones, Is-Gadeirydd y Pwyllgor Safonau, gyflwyniad i aelodau a chlercod y Cynghorau Tref a Chymuned yn Ynys Môn yn 'Fforwm Cyswllt y Cynghorau Tref a Chymuned'. Cyflwyniad oedd hwn ar 'Faterion yn codi o'r Pwyllgor Safonau'. 'Roedd Mared Yaxley hefyd yn bresennol.

B. CYNWYS Y CYFLWYNIAD

Gweler **Atodiad 1**, sef copi o'r sleids a ddefnyddiwyd ar gyfer gwneud y cyflwyniad. Deallir fod copi o'r cyflwyniad yn cael ei anfon gan Glerc y Fforwm i bob aelod o'r Fforwm yn fuan wedi'r cyfarfod.

Ynghylch pob mater:

1. Mabwysiadu'r Côt Ymddygiad diwygiedig

Eglurwyd fod gofyn i bob cyngor tref a chymuned i fabwysiadu'r Cod Ymddygiad diwygiedig, a wedyn i hysbysebu'r ffaith eu bod wedi gwneud hyn mewn papur newydd lleol ac anfon copi i'r Ombwdsmon.

Eglurwyd y dylai unrhyw Gyngor Tref neu Gymuned oedd eisiau copi o'r Cod diwygiedig gysylltu efo Mared Yaxley. Nid oes cais wedi ei dderbyn yn dilyn y Fforwm.

2. Canllaw yr Ombwdsmon

Dywedwyd y byddai copi o'r canllaw diwygiedig arbennig ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned yn cael ei ddosbarthu gan y Pwyllgor Safonau maes o law. Anfonwyd hwn, yn ogystal â nodyn briffio ar y newidiadau, i Glerc y Cynghorau Cymuned ar 06/01/2017. Gofynnwyd i Glerc ddod â'r dogfennau yma i sylw'r Aelodau drwy ei gynnwys fel eitem ar y Rhaglen.

3. Gofynion ar gyfer y cofrestrau diddordeb

Eglurwyd fod y gofynion ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn yn wahanool ac yn drymach na'r hyn sydd ei angen o fewn y Cynghorau Tref a Chymuned.

Dywedwyd y byddai nodyn briffio yn cael ei ddsbarthu gan y Pwyllgor Safonau i'r Clercod yn egluro'r gofynion. Anfonwyd hwn i'r Clercod ar 14/12/2016.

4. Adolygiad o Gofrestrau Diddordeb

Soniwyd fod y Pwyllgor Safonau wedi dechrau ar ei adolygiad o sampl o'r Cofrestrau a gedwir gan y Cynghorau Tref a Chymuned. Y bwriad ydi edrych ar arfer dda er mwyn ei rannu gydag eraill. Beth bynnag y canfyddiad, eglurwyd na fyddai'r un Cyngor yn cael ei enwi o fewn yr adroddiad terfynol y bwriedir ei dosbarthu rhwng yr holl Gynghorau Cymuned ym Môn.

5. Cyflwyniad yr Ombwdsmon

Soniwyd am ymweliad yr Ombwdsmon efo Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru a'r cyflwyniad a roddwyd ganddo. Eglurwyd mai cyffredinol oedd ei gyflwyniad a chafwyd tri prif fater y teimlid y dylai gael eu cyfleu i'r Cynghorau Tref a Chymuned, fel a nodir ar y sleids.

6. Panel Dyfarnu Cymru

Eglurwyd swyddogaeth Panel Dyfarnu Cymru a'i fod yn cyhoeddi ei benderfyniadau ar y wefan. Nodir fod aelodau'r Pwyllgor Safonau yn derbyn crynodeb o'r penderfyniadau a wnaethpwyd yn y 6 mis blaenorol yn eu cyfarfodydd ffurfiol. O hyn ymlaen bwriedir anfon copi o'r crynodeb yma i Glercod y Cynghorau Tref a Chymuned hefyd. Gofynnwyd i'r Clercod ddod â'r nodiadau yma i sylw eu haelodau drwy ei gynnwys fel eitem ar y Rhaglen pan anfonir yr Adroddiad wedi cyfarfodydd misoedd Mawrth a Medi y Pwyllgor Safonau.

C. ARGYMHELLIAD

1. Gofynnir i aelodau'r Pwyllgor Safonau nodi cynnwys y Cyflwyniad a'r diweddariad a roddir ynghylch y materion o fewn yr adroddiad yma.

Fforwm Cyswllt Cyngorau Tref a Chymuned
Town and Community Councils Forum

<p>Materion yn codi o'r Pwyllgor Safonau</p>	<p>Matters arising from the Standards Committee</p>
---	--

24.11.2016

Cynrychiolwyr Representatives

Michael Wilson	
Cadeirydd y Pwyllgor Safonau (Aelod Annibynnol)	Standards Committee Chair (Independent Member)
Islwyn Jones	
Is-Gadeirydd y Pwyllgor Safonau (Aelod Annibynnol)	Standards Committee Vice Chair (Independent Member)
Mared Yaxley	
Cyfreithiwr – Llywodraethu Corfforaethol	Solicitor – Corporate Governance

<p>Materion yn codi o'r Pwyllgor Safonau</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mabwysiadu'r Còd Ymddygiad diwygiedig 2. Canllaw diwygiedig yr Ombwdsmon ar y Còd Ymddygiad 3. Gofynion ar gyfer cadw cofrestrau diddordeb y Cyngorau Tref a Chymuned (C/T&Ch) 4. Adolygiad o gofrestrau diddordeb y Cyngorau Tref a Chymuned (C/T&Ch) 5. Cyflwyniad yr Ombwdsmon i Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru 6. Penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru 	<p>Matters arising from the Standards Committee</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adoption of amended Code of Conduct 2. Ombudsman's amended Guidance to the Code of Conduct 3. Requirements for maintaining Town and Community Councils' (T&C/C) registers of interests 4. Review of the Town and Community Councils' (T&C/C) registers of interests 5. Ombudsman's presentation at the North Wales Standards Committee Forum 6. Decisions of the Adjudication Panel for Wales
---	--

<p>1. Mabwysiadu'r Còd Ymddygiad diwygiedig</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Còd Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) (Diwygiad) 2016 – daeth i rym 1.4.2016 • Camau angenrheidiol i G/T&Ch : <ol style="list-style-type: none"> 1. Mabwysiadu'r Còd Ymddygiad diwygiedig erbyn 26 Gorffennaf 2. Cyhoeddi hysbyseb mewn papur newydd yn yr ardal leol 3. Anfon copi o'r Còd diwygiedig i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru 	<p>1. Adoption of amended Code of Conduct</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Local Authorities (Model Code of Conduct) (Wales) (Amendment) Order 2016 - came into force 1.4.2016. • Steps T&C/C must take: <ol style="list-style-type: none"> 1. Adopt the amended Code of Conduct by 26 July 2016 2. Publication of a notice in a local newspaper 3. Send a copy of the revised Code to the Public Services Ombudsman for Wales
--	---

<p>2. Canllaw yr Ombwdsmon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Canllaw diwygiedig ar gyfer cyngorwyr cymuned wedi ei gyhoeddi gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ar y Còd Ymddygiad diwygiedig • Bydd linc i'r Canllaw ynghyd â Nodyn Briffio yn cael ei ddsbarthu i Glercod y C.T&Ch. → Eitem ar gyfer eich Rhaglen? 	<p>2. Ombudsman's Guidance</p> <ul style="list-style-type: none"> • New Guidance issued for community councillors by Public Services Ombudsman for Wales (PSOW) on the revised Code of Conduct • A link to the New Guidance together with a Briefing Note will be sent to Clerks of the T&C/C. → Item for your Agenda?
--	---

<p>3. Gofynion ar gyfer y cofrestrau diddordeb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2015 • Bydd nodyn briffio yn cael ei anfon i Glercod y C/T&Ch → Eitem ar gyfer eich Rhaglen? • Cyngorwyr sy'n gyfrifol am ddatgan diddordeb. • Clerc sy'n gyfrifol am gadw cofrestr o ddatganiadau ysgrifenedig a wneir gan gyngorwyr mewn cyfarfodydd ffurfiol. Y ffurflenni datganiad yma gyda'i gilydd yd'i'r 'Gofrestr'. • Rhaid i'r Gofrestr fod ar gael ar wefan y C.T/Ch. 	<p>3. Requirements for the registers of interests</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Local Government (Democracy) (Wales) Act 2015 • Briefing Note will be sent to all T&C/C Clerks → Item for your Agenda? • Councillor responsible for declaring an interest. • Clerk responsible for maintaining a register of the written declarations made by councillors at each formal meeting. These forms collectively are the 'Register'. • Register must be available to view on T&C/C website.
---	--

4. Adolygiad o Gofrestrau Diddordeb

Adolygiad o sampl o Gofrestrau dros y misoedd nesaf

- Edrych am arferion da er mwyn eu rhannu gydag eraill
- Hefyd, cynnig gwelliannau, er mwyn codi safonau'r holl Gynghorau

Ni fydd Cynghorau yn cael eu henwi yn unigol mewn unrhyw adroddiad.

Pwrpas: er mwyn cynnig cymorth i'r C/T&Ch i gynnal a gwella'r trefniadau presennol

4. Review of Registers of interests

Review of sample of Registers over the next few months

- Looking for good practice so they can be shared with others
- Also, in order to offer improvements, so that standards can be raised in all Councils

Councils will not be individually named in any report.

Purpose: to offer assistance to the T&C/C in order to maintain and improve on the current arrangements

5. Cyflwyniad yr Ombwdsmon

1. Prawf dau gam:

- Oes prawf uniongyrchol fod y Còd wedi ei dorri?
- Ac os oes, ydi hi er budd y cyhoedd i ymchwiliad gael ei gynnal?

Dim ond cwynion difrifol gaiff eu hymchwilio gan yr OGCC

2. Niferoedd Cwynion

3. Datrysiaid Lleol – disgwyliad efo cwynion lefel isel

5. Ombudsman's Presentation

1. Two stage test:

- Is there direct evidence that a breach actually took place?
- If so, is an investigation required in the public interest?

PSOW will only investigate serious complaints

2. Complaints Numbers

3. Local Resolution – expectation for low level complaints

6. Panel Dyfarnu Cymru

PDC / APW

- Cyhoeddi pob penderfyniad ar y wefan

<http://apw.gov.wales/?lang=cy>

- Bydd diweddariad yn cael ei anfon i Glercody C/T&Ch yn dilyn Pwyllgor Safonau Medi a Mawrth
→ Eitem ar gyfer eich Rhaglen?

6. Adjudication Panel for Wales

PANEL DYFARNU CYMRU
ADJUDICATION PANEL FOR WALES

- All decisions published on website

<http://apw.gov.wales/?lang=en>

- Update will be sent to the T&C/C following each Standards Committee meeting in September and March
→ Item for your Agenda?

Unrhyw gwestiynnau?

Any questions?

Diolch yn Fawr Thank you